

Το «Άσμα Ασμάτων» διδάσκει την αγάπη

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες



«Ότι κραταιά ως θάνατος η αγάπη»

Το «Άσμα Ασμάτων» διδάσκει την αγάπη.

Περίληψη

Γιατί άραγε το υπέροχο ερωτικό τραγούδι: «Άσμα Ασμάτων» ανήκει στον κλειστό κατάλογο των βιβλίων της Αγίας Γραφής; Αποκαλύπτει μόνο την κεκαλυμμένη αλήθεια της ένωσης του Θεού με το λαό Του και την αγάπη Του για αυτόν; Ή αποτελεί ένα θεσπέσιο άσμα γεμάτο λυρισμό, που υμνεί την αιώνια αγάπη και τον έρωτα των δυο συζύγων; Για την εποχή του αποτελεί ένα πολύ προχωρημένο σε εικόνες και συναισθήματα κείμενο. Στόχος μου είναι η προσπάθεια να ενώσω τις δυο έννοιες μέσα από διαφορετικά κείμενα των συγγραφέων, που ασχολήθηκαν παλιότερα και σήμερα, η διαφορά αντιλήψεων της κάθε εποχής και κάθε συγγραφέα, ανάλογα με τη σκέψη και τη διαφορετική θεολογική ερμηνεία τους. Αρχικά θα αναφέρω τις αναλύσεις των συγγραφέων, που πιστεύουν μόνο στη αυστηρή θεολογική ερμηνεία της αγάπης του Γιαχβέ με το λαό του, παραβλέποντας την έννοια του ανθρώπινου έρωτα. Ακολουθούν οι απόψεις, που αναδεικνύουν και τα δυο συμπεράσματα και φθάνοντας στο τέλος, τοποθετούμε τον έρωτα και την αγάπη στην υπέροχη θέση, που πρέπει να είναι στη ζωή του καθενός μας και στην αγαπητική συνύπαρξη μας με όλους. Συγκλονιζόμαστε δε από την υπέροχη φράση: “Η αγάπη είναι δυνατή σαν το θάνατο” και ερμηνεύουμε αυτά τα υπέροχα λόγια. Τι άραγε σχέση έχει η αγάπη και ο θάνατος;



Πηγή: www.open-mike.ca

Εισαγωγή

Η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη περιέχει όλα τα ψήγματα της σοφίας και του μυστηρίου της ανθρώπινης ζωής. Η Παλαιά Διαθήκη προετοιμάζει την έλευση του Μεσσία - Σωτήρα της ανθρωπότητας. Μελετώντας το ιερό βιβλίο παρακολουθούμε την ιχνηλασία των βημάτων του Ιησού, καθώς κατέρχεται σιωπηλά και αθόρυβα στη ζωή και την καρδιά του κάθε ανθρώπου. Ο πτωτικός άνθρωπος βρέθηκε κατακρημνισμένος στην απελπισία, στο σκοτάδι της παρακοής, στη λάθος επιλογή στη ζωή του. Ο Θεός δεν δημιούργησε την αστοχία, την πτώση στην αμαρτία αλλά η φιλαυτία του ανθρώπου. Ο Ιωάννης Δαμασκηνός, (Γ. Γαλίτης, 1998), γράφει: "ἀρετή λέγεται ἔτσι ἐπειδὴ βάση της εἶναι ἡ δυνατότητα να ἐπιλέγεις («τό ἀιρεῖσθαι»). Διότι εἶναι αἰρετή και ἡθελημένη, ἐπειδὴ τό καλό το κάνουμε μέ συνειδητή ἐπιλογή καί μέ τή θέλησή μας ὄχι ἡθελημένα καί ἐξαναγκαστικά». Και η κακή επιλογή είναι μια συνειδητή επιλογή. Μια επιλογή θανάτου, ίσως, ψυχικού ή σωματικού.

Όμως η σωτηρία του ανθρώπου είναι εφικτή. Η σκληρή καθημερινότητά του, περικλείεται, παράλληλα με τη σκληρότητα της και από γλυκύτητα συναισθημάτων. Αγάπη, το πρώτο, μεγαλύτερο και ωραιότερο δώρο του Θεού στον άνθρωπο. Δεν θα μπορούσε λοιπόν να λείπει και από την Αγία Γραφή. Άσμα Ασμάτων, ένας εξαίσιος ύμνος στον έρωτα, την αγάπη, τη συντροφικότητα, την αμοιβαιότητα. Γιατί όμως το βιβλίο αυτό, που περιέχεται στον κλειστό κατάλογο

των βιβλίων της Αγίας Γραφής , υπήρξε αμφιλεγόμενο για κάποιους; Ορισμένοι αναρωτήθηκαν: πως και ένα «τέτοιο» βιβλίο ενσωματώθηκε στα πολύτιμα θεόπνευστα βιβλία της Π. Διαθήκης; Δυσκολεύονται με τη παραστατικότητα των λέξεων, που περιγράφει την ομορφιά της ζωής, το Θείο έρωτα αλλά και το ανθρώπινο έρωτα, που φύτεψε ο ίδιος ο Θεός στον άνθρωπο.

Α' ΕΝΟΤΗΤΑ

Θα αναφέρουμε, για λίγο, ιστορικά, την ερμηνεία και τον σχολιασμό των παλαιότερων συγγραφέων. Στην μετάφραση των Ο΄, η εβραϊκή επιγραφή του βιβλίου “shir-hashirim asher lishlomoh” μεταφράσθηκε ως “Άσμα Ασμάτων ό έστί Σολομών”. Η περίφραση «Άσμα Ασμάτων» τέθηκε σε υπερθετική έννοια, για να καταδείξει ότi το λυρικό αυτό άσμα είναι το ανώτερο άσμα μέσα στην Π. Διαθήκη και μοναδικά υπέροχο άσμα, από όσα έγραψε ο Σολομών.Ο Θεοδώρητος θεωρεί ότi το βιβλίο αυτό επιγράφεται έτσι γιατί: “Τούτο γαρ έστί τό κεφάλαιον τών άγαθών καί τής θεϊας φιλανθρωπίας ό κολοφών...Διά τούτο τοίνυν Άσμα τών Άσμάτων προσαγορεύεται τό βιβλίον ως τά μείζω τής Θεοϋ άγαθότητος είδη διδάσκον ήμάς καί τά ένδότερα καί άδυτα καί άγία άγίων τής θείας ήμιν φιλανθρωπίας άποκαλύπτον μυστήρια”.(Θεοδώρητος, Migne 81-82)

Σύμφωνα με την άποψη του Π. Τρεμπέλα, (Π. Τρεμπέλας, 1976): “η εκφορά του ονόματος Άσμα Ασμάτων του βιβλίου δηλώνει και την ενότητα αυτού”. Ο καθηγητής Π. Μπρατσιώτης (Π. Μπρατσιώτης, 1937), λέει: “η ονομασία Άσμα δείχνει το φιλολογικό χαρακτήρα του βιβλίου ως λυρικό ποίημα. Είναι σειρά λυρικών ενωμένων ασμάτων, που δείχνουν είδος παλιού ελληνικού ειδυλλίου μέσα στο οποίο τα ζωηρότατα χρώματα, μέσα στα όρια της αγνότητας, η ολοένα αυξανόμενη και τελειοποιούμενη αγάπη μεταξύ των δύο πρόσωπων που συναντά πολλά εμπόδια , αλλά πάντα ταύτα τα υπερνικά και καταλήγει σε ελεύθερη συνάντηση και πνευματικό αρραβώνα” και σύμφωνα με τον Godet (Godet, 1500), “σε πλήρη ένωση σε άλλο χρόνο και σε υπέργειο ορίζοντα”. Στο υπέροχο βιβλίο αυτό συνυπάρχει και το δραματικό στοιχείο μέσα στο διάλογο και τη δραματική κίνηση. Ο Μ. Βασίλειος (Μ. Βασίλειος, Migne P.G. 30), θεωρεί “Στο Υπόμνημα του Ησαΐα”, το Άσμα Ασμάτων «ώς έπιθαλάμιο ώδή δραματικώς πεπλεγμένην». Ο F. Godet γράφει: “Υπάρχει ειδύλλιον συγχρόνως και δράμα και αναλύει το ποίημα ως δράμα.” Ο Leserte (F. Vigontoux, Paris 1912), όμως υποστηρίζει ότi δεν υπάρχει σε αυτό ούτε ειδύλλιο, ούτε εκλογή, αλλά ποίημα “κυρίως ανατολικόν”.

Ο D. Buzy, (L. Pirot, 1951), γράφει ότi: «κάποιοι συγγραφείς της φυσιοκρατικής σχολής υποστηρίζουν ότi το εξαίσιο αυτό Άσμα είναι ποίημα εξ ολοκλήρου κοσμικό, που απλά εξυμνεί το γάμο του Σολομώντα ή δύο ιστορικών ή φανταστικών προσώπων.” Η Πέμπτη Οικουμενική Σύνοδος επιβεβαίωσε την

θεοπνευστία του συγκεκριμένου βιβλίου.

Εξετάζοντας τις ερμηνείες του Άσματος, που χωρίζονται σε ιστορικές, μυστικές, αλληγορικές διακρίνουμε πλήθος συμπερασμάτων, τα οποία μάλλον οδηγούν προς την σχέση του Θεού με το λαό του αλλά και του Χριστού με την Εκκλησία. Ο Π. Τρεμπέλας (Π. Τρεμπέλας, 1976), γράφει : “ή καταρίθμησις τοῦ βιβλίου εἰς τὰ θεόπνευστα τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀπορρίπτει ἐξ ὁλοκλήρου ταύτην καί καθ’ ἣν περίπτωσιν δι’ αὐτῆς ἀναζητήσωμεν ἐν τῷ Ἄσματι τήν ἔκφρασιν φυσικῆς καὶ σαρκικῆς ἀγάπης καί ὑπ’ αὐτήν τήν πλέον νόμιμον καί εὐγενῆ αὐτῆς μορφήν τῆς ἐν τῇ μονογαμία». Ὅμως ο Fr.Delitzch, (Fr. Delitzch, 1875), εκφράζει την ερμηνεία, ότι μέσω του Άσματος προεξαγγέλεται το πρώτο άρθρο του χριστιανικού δικαίου της οικογένειας. Αντίθετα, η ερμηνεία αυτή κρίθηκε απαράδεκτη από τον Leserte και ασύστατη. Ο Ιερώνυμος, που γνωρίζει τη σημασία των εβραϊκών λέξεων και όρων, αναφέρει ότι η λέξις “Αδελφή” αποκλείει κάθε έννοια σαρκικής αγάπης.

[Συνεχίζεται]